

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
ข้อมูล ณ วันที่ 25 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2568

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

1. ชื่อ-สกุล นายสมักร นามสีฐาน

3. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ 19 หมู่ที่ 2 ตำบลเก่ากลอย อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
โทรศัพท์ 0899379257 Facebook สมักร นามสีฐาน Line

เกิด พ.ศ. 2489..... ปัจจุบันอายุ 70 ปี

4. สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง

5. ระดับการศึกษา มัธยมปลาย.....

สถาบันการศึกษา .กศน.....

คณะ/สาขาวิชา

6. อาชีพปัจจุบัน

☐ 6.1 ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ 6.2 ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

7. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ...740,000..... บาท/ปี

8. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. 2559

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. สินค้าหลัก ข้าว
2. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน 3 แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
แปลงเรียนรู้ผักหวานป่า

แปลงเรียนรู้ระบบน้ำในแปลง

3. ฐานเรียนรู้ จำนวน 5 ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานเรียนรู้ เรื่อง ฐานการปลูกพืชแบบผสมผสานให้ได้มาตรฐานอินทรีย์

ฐานเรียนรู้ การเลี้ยงและแปรรูปแมลงทับกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปีกแมลงทับ

ฐานเรียนรู้ การทำน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก

ฐานเรียนรู้ การเลี้ยงปลา/เพาะพันธุ์ปลา

ฐานเรียนรู้ การขยายพันธุ์พืช

4. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....6.....หลักสูตร ประกอบด้วย

4.1 หลักสูตรหลัก จำนวน 3 หลักสูตร ประกอบด้วย

1. การปลูกพืชแบบผสมผสานให้ได้มาตรฐานอินทรีย์
2. การเลี้ยงและแปรรูปแมลงทับ
3. การเลี้ยงปลา/ขยายพันธุ์ปลา

4.2 หลักสูตรบังคับ จำนวน1..... หลักสูตร ประกอบด้วย

1. การทำบัญชีครัวเรือน

4.3 หลักสูตรเสริม จำนวน2..... หลักสูตร ประกอบด้วย

1. การทำปุ๋ยหมัก/การให้น้ำหมักชีวภาพ

2. การทำสารชีวภัณฑ์

4.4 หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน 1 หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการเลี้ยงและแปรรูปแมลงทับ

4.4.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและผู้สนใจมีความรู้ความเข้าใจด้านชีววิถีการเลี้ยงแมลงทับ
- 2) เพื่อสร้างอาชีพและรายได้เสริมจากการเลี้ยงและแปรรูปแมลงทับ
- 3) เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเพิ่มมูลค่าผลผลิต โดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

4.4.2 เนื้อหาหลักสูตร

- 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวงจรชีวิตและชีววิทยาของแมลงทับ
- 2) การแปรรูปผลิตภัณฑ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์แมลงทับ

4.4.3 รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

- 1) การบรรยาย ถ่ายทอดข้อมูลพื้นฐาน ทฤษฎี และแนวโน้มตลาด
- 2) การสาธิตปฏิบัติจริง (Workshop) : ฝึกการแปรรูป
- 3) การใช้สื่อดิจิทัล คลิปวิดีโอ แผ่นพับ คู่มือการเลี้ยงแมลงทับ

ภาคผนวก 3.2

แผน ราย ศพก.

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปีงบประมาณ 2568

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายสมัคร นามสีฐาน สินค้าหลัก ไร่นาสวนผสม/เกษตรผสมผสาน,ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปึกแมลงทับ

จุดเด่น การเกษตรแบบผสมผสานได้รับมาตรฐาน Organic Thailand

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ค.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ																
- ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย																
- ร่วมกับวิเคราะห์เพื่อการพัฒนาศพก.																
- กำหนดแนวทางการพัฒนาและแผนการดำเนินงาน																
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้																
2.การพัฒนาศักยภาพ ศพก.			16,200													
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง ฐานการปลูกพืชแบบผสมผสานให้ไม้เศรษฐกิจอินทรีย์	1	ฐาน														
* การขึ้นดินนา การดูแลพืช การจัดการน้ำ																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง ฐานการเลี้ยงและแปรรูปแมลงทับ	1	ฐาน														
* การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปีกแมลงทับ																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง ฐานการทำน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก	1	ฐาน														
* การทำน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงกบ/ปลา/กุ้งในกระชังกับบ่อพลาสติก	1	ฐาน														
* การเลี้ยงปลา เพาะพันธุ์ปลา																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง ฐานการขายพืชผัก	1	ฐาน														
* การเพาะเมล็ด การดองไส้																
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง	1	เรื่อง														
จัดเตรียมรถกระบะและโครงสร้างพื้นฐาน การปลูกและจัดการแปลงเรียนรู้																
2.3 การปรับปรุงจัดทำข้อมูลประจำ ศพก.	1	เรื่อง														
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน																
- ข้อมูลวิชาการ																
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
2.4 พัฒนากลุ่มเครือข่าย			12,450													
- จัดฝึกอบรมกลุ่มเครือข่าย							20									
- วิเคราะห์ทุนเครือข่าย							20									
- ปรับปรุงพัฒนา ฯลฯ																
2.5 คณะกรรมการ ศพก.			4,000													
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	4	ครั้ง						26				20		18		
การถ่ายทอดเทคโนโลยี																
3. การให้บริการของ ศพก.																
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง														
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร																
3.4 การแก้ไขปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	-	ครั้ง														
4.การอบรมเกษตรกร			7,500													
- การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ของ ศพก. ตลอด	3/10	ครั้ง/ราย						6					6	3		
- สรุปผลการอบรม																
5. พัฒนากำลังคน																
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก																
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
6.1 การรายงานความก้าวหน้า				ทุกวันที 27 ของเดือน												
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน																

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) มีการดำเนินการ ดังนี้

6.1) การประชุมชี้แจงและเก็บข้อมูลพื้นฐาน ศูนย์เรียนรู้ฯ (ศพก.) และสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกันสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านการผลิตพืช/สัตว์/ประมง ในพื้นที่ เก็บข้อมูลปัญหา อุปสรรค ความต้องการของเกษตรกร ผ่านการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่ม และเวทีประชาคม

6.2) การวิเคราะห์ข้อมูล (SWOT Analysis) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการทำการเกษตรของชุมชน จัดลำดับปัญหาและความต้องการที่เร่งด่วน

6.3) การกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงาน วางเป้าหมายการพัฒนาการผลิต การตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่ม กำหนดกิจกรรม เช่น การฝึกอบรม การสาธิต การจัดทำแปลงเรียนรู้

6.4) การร่างแผนปฏิบัติการราย ศพก. จัดทำแผนในรูปแบบตาราง/เอกสาร

6.5) การพิจารณาและรับรองแผน นำร่างแผนเข้าที่ประชุมคณะกรรมการ ศพก. และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และเสนอให้สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด

โดยมีผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนได้แก่ คณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอ (ประธาน รองประธาน กรรมการ และเกษตรกรผู้นำ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรในชุมชน/แปลงใหญ่ ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภาคีเครือข่าย เช่น อปท.

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

1.1 แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

1) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

จากการได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรมด้านการเกษตรในช่วงปี พ.ศ. 2552 และได้ชมนิทรรศการด้านการเกษตรกับหน่วยงานต่าง ๆ และไปดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เห็นตัวอย่างความสำเร็จของเกษตรกรต้นแบบ จึงเกิดความเชื่อมั่นว่าการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้จะช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มรายได้ ต้องการแก้ปัญหาเดิม ๆ ของการทำเกษตร เพิ่มรายได้ ลดต้นทุนการผลิต พัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน และสร้างความมั่นคงในอาชีพ รวมถึงการได้แรงหนุนจากองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ของหน่วยงานภาครัฐและเกษตรกรต้นแบบ จึงได้นำหลักทางวิชาการมาปรับเปลี่ยนใช้ในส่วนของตนเอง

2) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ผลผลิตไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ฤดูกาล และการจัดการแบบดั้งเดิม ทำให้ผลผลิตบางปีน้อย คุณภาพไม่สม่ำเสมอ
- ต้นทุนการผลิตสูง ค่าเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมีเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ขาดการใช้วิธีการจัดการที่เหมาะสม ทำให้สิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น
- ราคาผลผลิตตกต่ำและการแข่งขันสูง เกษตรกรขาดอำนาจต่อรองด้านราคา
- การขาดแรงงานในภาคเกษตร แรงงานลดลงและมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น จำเป็นต้องใช้เครื่องจักรกลและเทคโนโลยีช่วยลดการใช้แรงงาน
- การเข้าถึงองค์ความรู้และนวัตกรรม

1.2 รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

1) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

1.1) การจัดการดินและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้การวิเคราะห์ดินก่อนปลูกและปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ ใช้ระบบน้ำหยดและสปริงเกอร์ เพื่อลดการสิ้นเปลืองน้ำ และให้น้ำตรงจุด เพื่อให้น้ำพอดีตามความต้องการของพืช

1.2) การลดต้นทุนการผลิต โดยการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี ใช้พันธุ์พืชที่ปรับตัวได้ดีในพื้นที่ โตไวและทนโรค ใช้เครื่องจักรกลเกษตร เช่น รถไถเดินตาม เครื่องหยอดเมล็ด เครื่องเก็บเกี่ยว การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน(IPM) ใช้เชื้อราชีวเวอเรีย ไตรโคเดอร์มา และเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมโรค หรือใช้พืชสมุนไพรไล่แมลง งดใช้สารเคมี ช่วยลดต้นทุนและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม

1.3) การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การแปรรูปผลผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม การสร้างแบรนด์และการจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์

2) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

2.1) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ

สำรวจสภาพพื้นที่การเกษตร เช่น ดิน น้ำ อากาศ ปัญหาศัตรูพืช เก็บข้อมูลต้นทุนการผลิตเดิม ผลผลิต และตลาด ระบุจุดอ่อนและปัญหาที่ต้องแก้ไข เช่น ต้นทุนสูง ผลผลิตต่ำ มาตรฐานสินค้า

2.2) การเลือกเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่เหมาะสม

เลือกเทคโนโลยีที่ตอบโจทย์ปัญหา เช่น ระบบน้ำหยดเพื่อแก้ปัญหาการใช้น้ำสิ้นเปลือง การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม พิจารณาต้นทุนการลงทุน ความคุ้มค่า และความสามารถในการดูแลต่อเนื่อง

2.3) การปรับใช้ในพื้นที่จริง

ทดลองใช้ในพื้นที่ขนาดเล็ก (แปลงสาธิต/แปลงนำร่อง) ปรับวิธีการผลิตตามคำแนะนำของนักวิชาการ/คู่มือการใช้เทคโนโลยี บันทึกข้อมูลการใช้ เช่น ปริมาณน้ำ ปุ๋ย เวลาเก็บเกี่ยว

2.4) การติดตามและประเมินผล

ตรวจสอบผลผลิตที่ได้ เช่น ปริมาณ คุณภาพ ต้นทุนต่อหน่วย เปรียบเทียบกับการทำเกษตรแบบเดิม เพื่อวัดประสิทธิภาพ แก้ไขปรับปรุงหากพบข้อบกพร่อง เช่น ระบบน้ำไม่พอเพียง หรือปุ๋ยอินทรีย์ใช้ไม่เหมาะสม

2.5) การขยายผลและต่อยอด

นำผลสำเร็จไปขยายพื้นที่การผลิตเต็มแปลง พัฒนาต่อยอด เช่น การแปรรูปและสร้างแบรนด์ เพื่อเพิ่มมูลค่า ถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเกษตรกรรายอื่น

3) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

3.1) การจัดการดินและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

1) วิเคราะห์ดินเพื่อช่วยให้รู้สภาพความอุดมสมบูรณ์และคุณสมบัติของดินก่อนปลูกพืช
2) ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุยและอุ้มน้ำได้ดี เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและธาตุอาหารพืชดูดซึมได้ง่าย จุลินทรีย์ในดินช่วยย่อยสลายสารอาหารและป้องกันโรคพืช

3) ใช้ระบบน้ำหยดและสปริงเกลอร์ เพื่อลดการสิ้นเปลืองน้ำ และให้น้ำตรงจุด เพื่อให้ น้ำพอดีตามความต้องการของพืช

3.2) การลดต้นทุนการผลิต

1) การผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี
2) ใช้พันธุ์พืชที่ปรับตัวได้ดีในพื้นที่ โตไวและทนโรค
3) ใช้เครื่องจักรกลเกษตร เช่น รถไถเดินตาม เครื่องหยอดเมล็ด เครื่องเก็บเกี่ยว
4) การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน(IPM) ใช้เชื้อราบีวเวอเรีย ไตรโคเดอร์มา และเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมโรค หรือใช้พืชสมุนไพรไล่แมลง งดใช้สารเคมี ช่วยลดต้นทุนและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม

3.3) การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การแปรรูปผลผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม การสร้างแบรนด์และการจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์

2. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

2.1 สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

1) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....9.....ชนิด ประกอบด้วย

- 1.1) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน.....14.....(ไร่-งาน-วา)
- 1.2) ผักหวานป่า พื้นที่ปลูกจำนวน.....3.....(ไร่-งาน-วา)
- 1.3) มะนาว พื้นที่ปลูกจำนวน.....1.....(ไร่-งาน-วา)
- 1.4) ลำไย พื้นที่ปลูกจำนวน.....0.25.....(ไร่-งาน-วา)
- 1.5) ลิ้นจี่ พื้นที่ปลูกจำนวน.....0.25.....(ไร่-งาน-วา)
- 1.6) มะม่วง พื้นที่ปลูกจำนวน.....0.25.....(ไร่-งาน-วา)
- 1.7) ข่า พื้นที่ปลูกจำนวน.....0.5.....(ไร่-งาน-วา)
- 1.8) ไม้ พื้นที่ปลูกจำนวน.....2.....(ไร่-งาน-วา)

1.9) กล้วย พื้นที่ปลูกจำนวน.....0.25.....(ไร่-งาน-วา)

2) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....1.....ชนิด ประกอบด้วย

2.1) ปลานิล ปลาดุกเพียน จำนวน.....3.....(หน่วยบ่อ)

2.2) จำนวน.....(หน่วย.....)

2.3) จำนวน.....(หน่วย.....)

3) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....1.....ชนิด ประกอบด้วย

3.1) ไก่พื้นบ้าน จำนวน.....11.....(ตัว)

3.2) จำนวน..... (ตัว)

3.3) จำนวน..... (ตัว)

4) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....1.....ชนิด ประกอบด้วย

4.1) แปรรูปเครื่องประดับจากปีกแมลงทับ จำนวน.....1.....(หน่วย.....)

4.2) จำนวน.....(หน่วย.....)

4.3) จำนวน.....(หน่วย.....)

2.2 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

1) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

1.1) เตรียมดิน เป็นเงิน.....950.....บาท/ไร่

1.2) หยอดข้าวและเมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน.....432.....บาท/ไร่

1.3) ปุ๋ยหมัก จำนวน 300 กก./ไร่ เป็นเงิน.....300.....บาท/ไร่

1.4) ตัดข้าว เป็นเงิน.....150.....บาท/ไร่

1.5) เก็บเกี่ยวและขนส่ง เป็นเงิน.....1,000.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต 2,832 บาท/ไร่

รายได้ 3,457 บาท/ไร่

2.3 รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- 1) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผักหวานป่า
เฉลี่ยรายได้วันละ 600 บาท/วัน
- 2) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ กล้วย ข่า
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ 200 บาท/สัปดาห์
- 3) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ มะนาว.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ 1,000 บาท/เดือน
- 4) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว ลำไย ลิ้นจี่ ปลา
เฉลี่ยรายได้ปีละ 50,000 บาท/ปี

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

1. ประโยชน์ที่เกิดกับ ตนเอง
 - 1) มีรายได้ที่มั่นคงมากขึ้นทั้งระยะสั้นและระยะยาว
 - 2) ลดต้นทุนการผลิต เพราะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี-สารเคมี
 - 3) สุขภาพดีขึ้นเพราะลดการสัมผัสสารเคมีอันตราย
2. ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น/เครือข่าย
 - 1) ได้เรียนรู้และนำแนวทางไปปรับใช้ในแปลงของตน
 - 2) ลดการลองผิดลองถูก เพราะมีตัวอย่างที่พิสูจน์แล้วว่าทำได้จริง
 - 3) สามารถแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน
 - 1) ชุมชนมีผลผลิตปลอดภัย คุณภาพดี บริโภคภายในหมู่บ้านได้
 - 2) เกิดการสร้างอาชีพ ลดการอพยพแรงงานไปทำงานนอกพื้นที่
 - 3) สร้างชื่อเสียงด้านเกษตรอินทรีย์ ทำให้มีโอกาสต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - 4) เกิดความเข้มแข็งในชุมชน เพราะเกษตรกรช่วยเหลือพึ่งพากันได้

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

3.1 เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

1) การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ระบบน้ำหยด และสปริงเกอร์ เพื่อลดการใช้น้ำเกินความจำเป็น ช่วย อนุรักษ์น้ำในพื้นที่ และลดปัญหาการชะล้างหน้าดิน ใช้พลังงานสะอาด(โซล่าเซลล์)เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ ลดการพึ่งพาสารเคมีและปุ๋ยเคมี ลดมลพิษทางดิน น้ำ และอากาศ ช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และส่งเสริมจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ ลดความเสี่ยงต่อระบบนิเวศของพื้นที่ใกล้เคียง

3) การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ เศษพืช เศษอาหาร หรือผลผลิตเสียนำมาทำปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ ลดการเผาเศษวัสดุและลดมลพิษในชุมชน

3.2 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

1) การอนุรักษ์น้ำ ใช้ระบบน้ำหยดและสปริงเกอร์ ลดการใช้น้ำเกินความจำเป็น ลดการชะล้างหน้าดิน และการสูญเสียธาตุอาหาร

2) การอนุรักษ์ดิน ใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมัก เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย ลดการใช้สารเคมี ป้องกันการปนเปื้อนและเสื่อมสภาพดิน การคลุมดินด้วยฟาง ช่วยรักษาความชื้นในดิน

3) การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ใช้การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) ส่งเสริมแมลงประโยชน์และจุลินทรีย์ในดิน ปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง เพิ่มแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิต

4. การลดมลพิษจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เศษพืชและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรนำมาทำปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ ลดการเผาและทิ้งเศษวัสดุในพื้นที่ชุมชน ลดควันและมลพิษทางอากาศ เป็นมิตรต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม

4. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

4.1 ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

4.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เกษตรกรต้นแบบ มีความรู้ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ มีองค์ความรู้ครบทุกฐานเรียนรู้ที่มีอยู่ใน ศพก. มีหลักสูตรที่สอดคล้องกับฐานเรียนรู้ที่มีซึ่งสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน เป็นกิจกรรมที่เป็นพื้นฐานการทำการเกษตร

4.1.2 การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

เป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร มีฐานเรียนรู้ที่สามารถนำภูมิปัญญาที่สะสมมาจากอาชีพการเกษตรมีประยุกต์ใช้ให้เข้ากับปัจจุบันได้เป็นอย่างดี มีฐานเรียนรู้ที่หลากหลายด้าน พืช ปศุสัตว์ ประมง แปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าใน ศพก. การผลิตพืชที่ได้มาตรฐานOrganic Thailand

4.1.3 การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

มีการให้บริการทางการเกษตรและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้บริการแก้ไขปัญหาและรับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกร รวมทั้งเป็นจุดศูนย์กลางในการพบปะของเกษตรกร กับนักส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน

4.1.4 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและวิชาการเกษตรของ ศพก. ทำให้เกษตรกรมีข้อมูลครบถ้วนเข้าใจเทคโนโลยีและหลักวิชาการ สามารถนำไปใช้ปรับปรุงการผลิต เพิ่มมูลค่า และพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อย่างยั่งยืน

4.1.5 การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร ใช้ช่องทางอบรม แพลงสาธิต สื่อออนไลน์ และกลุ่มเครือข่าย ทำให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้จริง ปรับปรุงผลผลิต เพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชนให้ความรู้และเป็นแหล่งศึกษาดูงานของนักเรียนในชุมชน

4.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

การมีส่วนร่วมกับชุมชน จัดประชุมหรือเวทีชุมชน เพื่อระดมความคิดเห็นและวิเคราะห์ปัญหาการเกษตร ร่วมวางแผนและจัดกิจกรรม เช่น การสร้างแปลงสาธิต การอบรม หรือการจัดกิจกรรมหมุนเวียนเรียนรู้ สนับสนุนเกษตรกร ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคนิคสู่สมาชิกในชุมชน

การมีส่วนร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ประสานงานกับหน่วยงานรัฐหรือเอกชน เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ, ศูนย์เรียนรู้, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ

4.1.7 บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทของประธานคณะกรรมการ ศพก. คือ เป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างเกษตรกร ชุมชน หน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน ส่งเสริมความร่วมมือและเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการเกษตร สนับสนุนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคโนโลยีระหว่างเกษตรกร เป็นตัวอย่างและผู้นำทางความคิด เป็นต้นแบบเกษตรกรในการใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยีทางการเกษตร สามารถแนะนำและสร้างความเชื่อมั่นแก่เกษตรกรและชุมชน ต่อ ศพก.

4.2 ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

4.2.1 ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน มีความภาคภูมิใจเป็นอย่างมากในการดำเนินงานเป็น ศพก.หลัก เพราะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตรของชุมชน ถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่งเสริมเทคโนโลยี และสร้างเครือข่ายเกษตรกร ทำให้เกิดผลผลิตคุณภาพดี ชุมชนเข้มแข็ง

4.2.2 ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

1) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดหนองบัวลำภู

ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอนากลาง

สมาชิกสภาเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู

ครูบัญชีอาสา

จิตอาสาฝนหลวง

คำสั่งแต่งตั้งประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร			
เรื่อง แต่งตั้งประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงมีคำสั่งแต่งตั้งประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังต่อไปนี้			
ข้อ ๑. นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
ข้อ ๒. นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
ข้อ ๓. นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
ข้อ ๔. นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอโนนสูง จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
ข้อ ๕. นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอโนนศิลา จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
ข้อ ๖. นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอโนนสะอาด จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
ข้อ ๗. นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
ข้อ ๘. นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอโนนไทย จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
ข้อ ๙. นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอโนนศิลา จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ นายสมชาย วัฒนศิริ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดหนองบัวลำภู ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕			
ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕			
(นายสมชาย วัฒนศิริ)			
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน			

2) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การเสียสละเวลาและแรงกายการเสียสละเพื่อประโยชน์ชุมชน วางผลประโยชน์ ของชุมชนและเกษตรกรเหนือผลประโยชน์ส่วนตัวสนับสนุนการทำงานร่วมกับหน่วยงานรัฐและเอกชนเพื่อสร้าง แหล่งเรียนรู้และแปลงสาธิต ช่วยให้เกษตรกรสามารถ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และรักษาสิ่งแวดล้อม

5. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

การเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุด หมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ส่วนที่ 4 ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

1. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นายภาสกรณ์ น้อยเมือง เกษตรอำเภอนากลาง

นางสาวพรพิมล สหสทิพย์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (ผู้รับผิดชอบงาน ศพก.)

นางสุรีย์พร จามรพิพัฒน์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (เกษตรประจำตำบลเก่ากลอย)

2. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

2.1 การทบทวนสรุปบทเรียน (After Action Review หรือ AAR): เป็นการทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อเรียนรู้จากทั้งความสำเร็จและข้อผิดพลาด

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ SWOT เป็นเครื่องมือในการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

2.3 Mind mapping เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นภาพและเข้าใจถึงช่วงเวลารายละเอียดต่างๆ

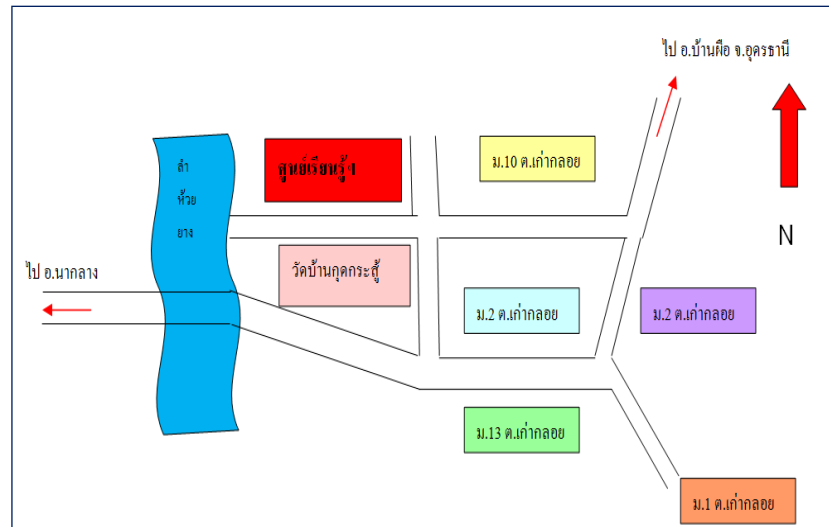
3. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

3.1 กำหนดการถอดบทเรียนไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เนื่องจากประธาน ศพก.หลักและเจ้าหน้าที่ว่างไม่ตรงกัน

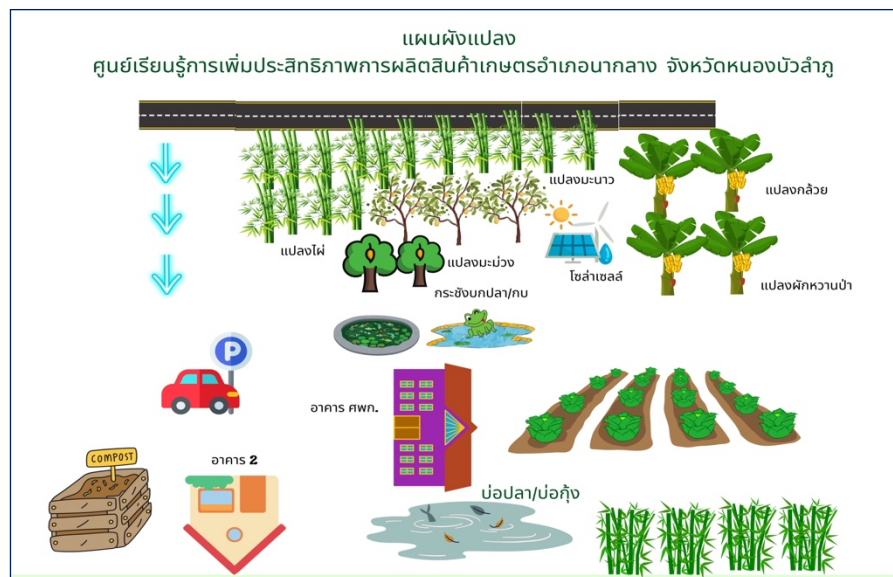
*****หมายเหตุ** 1. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

2. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

แผนผังศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ข้อมูล ศพก.เครือข่าย อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

ที่	ประเภท/กิจกรรม หลักศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล	ประธานศูนย์ฯ	ผลิตภัณฑ์และ บริการเด่น	เบอร์ โทรศัพท์
1	ศูนย์เรียนรู้การเพาะเห็ด บ้านเก่ากลอย	1	เก่ากลอย	นางอุดม สังวงศ์	เห็ดนางฟ้า เห็ด นางรม	087-9518531
2	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	14	กุดคินจี่	นายสมพงษ์ พุดจิบ	พันธุ์พริก มะเขือ	08-79479856
3	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ผสมผสานบ้านหนองดั่ว	3	อุทัยสวรรค์	นางสงกรานต์ ชัยช่วย	ไก่พื้นเมือง ไก่ พื้นบ้าน หมู	091-3709289
4	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	2	เก่ากลอย	นางวิไลวรรณ สมซารี	เมล็ดพันธุ์ข้าว ข้าวสาร	08-8322583-5
5	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ผสมผสานไร่นาน้ำฟ้า	9	นากลาง	นายอำนาจ สีสารา	เกษตรผสมผสาน	09-3718482-5
6	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ผสมผสานและการแปรรูป ลุงคำลำพะเนียง	6	นากลาง	นายชัยณรงค์ สุตพรม	ผลิตภัณฑ์แปรรูป จากฝรั่ง กล้วย	085-609-0800
7	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	4	โนนเมือง	นายสุรัช ระเบียบนาวิ นุรักษ์	เกษตรผสมผสาน	08-9493705-8
8	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ผสมผสานไร่เย็นรักษา	5	โนนเมือง	นางวรรณิภา เย็นรักษา	ไข่ มะนาว ผลิตภัณฑ์แปรรูป ผ้ากระต่าย	06-24907829
9	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	5	โนนเมือง	นายนวนศรี บุตรโคตร	พันธุ์ไม้ กระเทียม หอมแดง ผักต่าง ๆ	09-2920818-4
10	ศูนย์เรียนรู้สมุนไพรเมือง หมอยา	7	โนนเมือง	นายนิคม เป้าทอง	บริการนวด อบ สมุนไพร และ จำหน่ายสมุนไพร	09-23159192
11	ศูนย์เรียนรู้กัญชาตามรอย พ่อ	1	กุดแห่	นายสุบิน ดาราแสง	เกษตรผสมผสาน	065-2869662

ที่	ประเภท/กิจกรรมหลัก ศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล	ประธานศูนย์ฯ	ผลิตภัณฑ์และ บริการ	เบอร์ โทรศัพท์
12	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	2	ดงสวรรค์	นายประภาส เกตแก้ว	แปรรูปไข่ พันธุ์ไข่	08-2859-9455
13	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	16	ฝั่งแดง	นายทองม้วน คำสวน มอน	พันธุ์ข้าว	08-49559631
14	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	16	ฝั่งแดง	นายปรีชา วุฒิสาร	อ้อย พันธุ์อ้อย ดิน ปลูก ปุ๋ยหมัก	08-61398251
15	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูป ผลิตผลด้านการเกษตร	16	ฝั่งแดง	นางทิพย์น้อย ทานไธสง	ข้าวแปรรูป ข้าวฮาง	08-78536957
16	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	13	โนนเมือง	นายคำปาน บุญ ประเสริฐ	อ้อย ผลิตภัณฑ์แปรรูป อ้อย	09-85695149
17	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงไร่นาก	9	ด่านช้าง	นายพุดพิงศ์ เหลาทอง	ผลิตภัณฑ์แปรรูป ทางการเกษตร พันธุ์ พืช	062-4461089
18	ศูนย์เรียนรู้เกษตรบ้านไร่ นาสวนยูภาวดี	6	กุดแห่	น.ส.ยูภาวดี หงษ์สีทอง	ผลิตภัณฑ์แปรรูป ทางการเกษตร กระเทียม หอมแดง	085-2372395